

1000141669309

ikt. szám: FPH017 /5 - 28 /2022

EMLÉKEZTETŐ**Az Esélyteremtő Budapest munkacsoport üléséről****2022. június 3-án 12:30 óra, Microsoft Teams és Budapest Városháza**

Jelen voltak:

Kerpel-Fronius Gábor	főpolgármester-helyettes
Misetics Bálint	önkormányzati főtanácsadó
Faragó Renáta	szociálpolitikai önkormányzati tanácsadó
Kovács Tünde	főosztályvezető
Danics Judit	civil kapcsolati és esélyegyenlőségi referens
Pósfai Orsolya	civil csoportvezető
Kárpáti Fanny	civil referens
Dr. Dombay-Petik Rozália	Budapest Esély Nonprofit Kft., szakmai vezető
Molnár Attila	Budapest Esély Nonprofit Kft., esélyegyenlőségi koordinátor
Buzás Endre	„RÉS” Szociális és Kulturális Alapítvány
Dés Fanni	NANE Egyesület
Dombos Tamás	Háttér Társaság
Erdélyi Tea	Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Drogambulancia
Ihász Márta	Aura Autistákat Támogató Közhasznú Egyesület
Kerekes Andrea	MentaPRO Alapítvány

Korom Réka	Településfejlesztési Szövetség
Mészáros Ágnes	Vakok és Gyengénlátók Közép- Magyarországi Regionális Egyesülete
Nagyabonyi Gondy Mónika	Utcajogász Egyesület
Szatmári Andrea	Utcajogász Egyesület
Ozvári Ádám	Motiváció Alapítvány
Zalabai Péterné	Motiváció Alapítvány
Pongrácz Erzsébet	Nyugodt Szív a Lakhatásért Közhasznú Alapítvány
Rézműves Szilvia	Polgár Alapítvány az Esélyekért
Zubek Adrienn	Polgár Alapítvány az Esélyekért / Biztonságos Terek Alapítvány

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Üdvözölte a résztvevőket és reményét fejezte ki, hogy ezentúl személyes jelenlét mellett lehet tartani az üléseket. Felhívta a figyelmet a napirendi pontok előzetesen rögzített sorrendjének változására, majd röviden ismertette azok tartalmát. Bevezetésképp felidézte a munkacsoport 2021. novemberi ülésén a Fővárosi Helyi Esélyegyenlőségi Program 2019-2020. évi végrehajtásáról szóló beszámoló kritikus fogadtatását és az abból levont következtetéseket, miszerint az érdeklődő civileket, szakmai szervezeteket a következő, 2023-2028-as időszakra szóló programnál már az előkészítésnél be kell vonni a munkába. Az ebben történő részvétel részleteiről a munkacsoport tagok értesítve lesznek, így az alapoktól indítható egy gyakorlatiasabb, fókuszáltabb program tervezése.

1. napirendi pont: A Fővárosi Helyi Esélyegyenlőségi Program (FHEP) 2021. évi végrehajtásával kapcsolatos beszámoló bemutatása

Danics Judit, civil kapcsolati és esélyegyenlőségi referens:

Röviden bemutatta az 5 évre szóló, 2017-2022-es FHEP tartalmát. Elmondta, hogy a program jogszabályi követelményeken és az alapjogok biztosának állásfoglalásában megállapított kötelezettségeken túlmegy, azt a Fővárosi Önkormányzat önkéntesen készítette el, tartalmát a Budapest Esély Nonprofit Kft. jegyzi. Az esélyegyenlőségi törvényben felsorolt 5 célcsoportnál több célcsoportot tartalmaz a program, így kitér az LMBTQ emberek, kisgyermeket nevelők, hajléktalan emberek és a bevándorlók-menekültek helyzetére is. Az önkormányzaton belül a hivatali struktúra átalakulását követően, 2020 óta a Szociálpolitikai Főosztály feladatkörébe tartozik a program áttekintése. Az önkormányzat a program előkészületeibe bevonta a Társadalmi Esélyegyenlőségi Főigazgatóságot (TEF). Elmondta, hogy a beszámolóban olvasható helyzetleírás korábbi kutatásokra épül. Egyetértését fejezte ki azzal kapcsolatban, hogy a következő programban friss kutatásokkal és megvalósítható célfeladatokkal kell a célcsoportok helyzetére reflektálni.

A beszámoló következő részleteit kiemelte:

- a Budapest Esély továbbra is biztosít programokat és képzéseket szociális szakembereknek és pedagógusoknak;
- hivatali dolgozóknak is szervez szociális attitűd megváltoztatását célzó eseményeket, mint például az “élő könyvtár” programot;
- “TámogatLak” roma fiatalok programja – mely 2020 végére 100 fiatalt foglalkoztatott és segítette a hajléktalanná válás megelőzésében;
- foglalkoztatás monitoring adatok a Covid-19 járvánnyal összefüggésben.

Hangsúlyozta, hogy a beszámoló nem tartalmazza az aktualizált Fővárosi Szociális Kalauzt, valamint nem tér ki a következő héten megnyíló Idősek Információs Pontjára sem, ami az Idősügyi stratégia részeként került elfogadásra. Utóbbihoz hozzátette, hogy a kezdeti egy helyszínen túl cél, hogy a kerületekben is létrejőjenek hasonló pontok. Ebben a célkerületi esélyegyenlőségi referensek és a TEF részéről is nyitottság mutatkozik. Javasolta, hogy a következő FHEP tematikus civil csoport kialakításával történjen meg a Budapest Esély ütemezéséhez igazodva még az idei évben.

Kerekes Andrea, Mentapro Alapítvány:

Érdeklődött, hogy a könnyen érthetőség szempontjai miért nem szerepelnek a beszámolóban - ennek humán vagy anyagi kapacitáshiány az oka? Kiemelte a VI. kerület jó gyakorlatát, ahol a könnyen érthető hivatali kommunikációra törekszenek.

Danics Judit, civil kapcsolati és esélyegyenlőségi referens:

Válaszában elmondta, hogy a Budapest.hu fejlesztés alatt áll, azonban annak részleteiről nincsenek információi. Ugyanakkor az akadálymentesítés az Integrált Településfejlesztési Stratégia kialakításakor is szempont volt.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Hozzátette, az ezzel kapcsolatos átfogó projekt hiánya a pénzhiánnyal és a feladat nehézségével is összefüggésben van. Egyetértett, hogy az egyes formalevelek könnyen érthetővé tételére szükség volna.

Zalabai Péterné, Motiváció Alapítvány:

Felajánlotta, hogy alapítványuk tapasztalataira és szakemberi kapcsolataira támaszkodva tud segíteni az akadálymentesítésben.

Dombos Tamás, Háttér Társaság:

Véleménye szerint összehasonlítva a legutóbbi jelentéssel a jelenlegi dokumentum jobb lett, tekintettel a hiányosságokkal való őszinte szembenézésre. Megfontolásra érdemesnek tartotta, hogy

a helyzetértékelés ne ismétlésről vagy régebbi adatok újraközléséről szóljon, hanem friss képet tartalmazzon. A jövőre nézve javasolta, hogy ne csak “sikerült/nem sikerült” megjelölés, hanem a különböző tématerülethez kapcsolódó történések is legyenek bemutatva. Példaként az LMBTQ embereket érintő tématerületet hozta fel, amely bár nem szerepel a beszámolóban, de a gyakorlatban mégis történtek ehhez kapcsolódó cselekvések. Ilyen volt a főpolgármester úr kiállása, zászló kihelyezése stb. Érdeklődését fejezte ki az iránt, hogy a következő program kialakításában hogyan és milyen ütemtervvel tudnak majd a civilek részt venni.

Zubek Adrienn, Polgár Alapítvány az Esélyekért / Biztonságos Terek Alapítvány:

Érdeklődött, hogy a helyzetértékelési résznél szereplő SWOT analízis kapcsán megfogalmazott feladatok hogyan, milyen ütemezéssel kerülnek megvalósításra. Kiemelte, hogy ezeknek több részlete nem pénzügyi, hanem szervezési kérdés. Véleménye szerint a Fővárosi Önkormányzaton belüli szervezeti átszervezés, akár önálló esélyegyenlőségi ügyosztály létrehozása, folyamatok optimalizálása, párhuzamos rendszerek megszüntetése lehetne megoldás.

Danics Judit, civil kapcsolati és esélyegyenlőségi referens:

Önálló szervezeti egység létesülésével kapcsolatban nem tudott felvilágosítást adni, de az analízis alapján a gyengeségekre való reflektálást a következő programra nézve feljegyezte.

Dombos Tamás, Háttér Társaság:

A főpolgármesteri programmal kapcsolatban kiemelte azt a vállalatot, amely egy budapesti esélyegyenlőségi iroda létrehozásáról és annak széles felelősségi körrel való felruházásáról szól.

Zubek Adrienn, Polgár Alapítvány az Esélyekért / Biztonságos Terek Alapítvány:

Kiegészítésként emlékeztetett a főpolgármester roma szervezetek kerekasztalán tett vállalására. Javasolta, hogy dedikált szervezeti egységet hozzon létre a főváros, amely a különböző kezdeményezéseket összefogja és koordinálja – ahogy az hiányosságként a beszámolóban is megjelent.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Válaszul elmondta, hogy tervbe van véve esélyegyenlőségi pozíció létrehozása a kabinetben belül, illetve megvitatásra érdemesnek tartotta a Zubek Adrienn által javasolt felvetéseket.

2. napirendi pont: A Budapest Esély Nonprofit Kft. bemutatkozása

Dr. Dombay-Petik Rozália, Budapest Esély szakmai vezető:

Prezentáció segítségével bemutatta a Budapest Esély tevékenységeire, működésére vonatkozó adatokat. Kitért a Fővárosi Álláskeresési Iroda megvalósulására az önkormányzat jóvoltából, mely

az Európai Unió támogatási projektje lejártával is folytatódik. Kiemelte a XI. kerület közreműködésével zajló fejlesztő foglalkozásukat, aminek keretében papírmerítő műhely üzemel. Ismertette a szervezet három fő tevékenységi területét (közfoglalkoztatás, foglalkoztatásfejlesztés, esélyegyenlőség), hozzátéve, hogy ezek dinamikusán, az igényeknek megfelelően is változnak. A Budapest Esély ezek mellett gondoskodik egyes közegészségügyi feladatok elvégzéséről is, úgy mint a hulladékgazdálkodás vagy a gyommentesítés – melyek a Főkert vagy az FKF tevékenységi körébe nem tartoznak bele.

Molnár Attila, Budapest Esély esélyegyenlőségi koordinátor:

A tavalyi és a mostani munkacsoport-ülésen bemutatott esélyegyenlőségi beszámolók védelmében elmondta, hogy a részvételiség nem volt korábban használatos módszer, új gyakorlatnak számít. A jövőbeni programot azonban a helyzetfelmérés, a problématerkép és az akcióterv kapcsán is szeretnék ilyen irányból megerősíteni. Hozzátette, a civil bevonást témacsoport keretében képzelik el, olyan szereplőkkel is akár, akik nem tagjai a munkacsoportnak, de fontos szerepet játszanak hátrányos helyzetű emberek életében. Felvetette, hogy a folyamat elindulását a Civil Iroda segíthetné. Az ütemezéssel kapcsolatban még nem tudott nyilatkozni, mert házon belüli egyeztetések zajlanak.

Dombos Tamás, Háttér Társaság:

Felvetése szerint az esélyteremtéshez, mint közpolitikai szempontból fontos témához házon belüli felelőst, akár ügyosztályt kellene kijelölni és nem egy szolgáltatásnyújtással és képzéssel foglalkozó nonprofitba kiszervezni azt. Az Egyesült Királyságban alkalmazott jó gyakorlatokról szóló tanulmányokat ajánlotta megtekintésre.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Megfontolásra érdemesnek tartotta a felvetést.

Danics Judit, civil kapcsolati és esélyegyenlőségi referens:

Válaszolva a felvetésre elmondta, hogy egy újonnan bevezetett mechanizmus keretében minden, a Fővárosi Közgyűlés elé beterjesztendő előterjesztést a Szociálpolitikai Főosztály előzetesen véleményez esélyegyenlőségi szempontból. Ez próbaképp az év végéig zajlik így, felmervén, hogy mennyire hatásos így a folyamat.

3. napirendi pont: Egyeztetés az "Otthon Mindenkinék" - az otthontalanság és a hajléktalanság csökkentéséről szóló fővárosi stratégiáról

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Bevezetéképp ismertette, hogy a hajléktalanügyi stratégia előzetes változatának társadalmi véleményezése május 17. óta zajlik, melyet egy januártól ápriliséig tartó adatgyűjtési szakasz előzött meg. Elfogadásra ezt követően fog a Fővárosi Közgyűlés elé kerülni, június végén. A stratégia

legfontosabb pontjait prezentáció segítségével mutatta be. Kiemelte annak szemléleti és fogalmi sarokköveit, miszerint a hajléktalanság a jövedelmi és vagyoni különbségek következménye, ellentétben más megközelítésekkel.

Ismertette a stratégia azon megállapításait, mint hogy a jogi értelemben vett hajléktalanság kiterjedése az elmúlt években csökkent; ám például a gyermekes hajléktalan emberek helyzete nem javult, mert őket a hazai jogszabályok fogalmi megkülönböztetéssel “otthonalannak” tekintik. A hajléktalanság társadalmi és társadalompolitikai kontextusa érdemben nem javult. Kitért a lehetséges demográfiai és munkaerőpiaci összefüggésekre az ellátórendszerben tapasztaltakkal kapcsolatosan. Vázolta a pénzügyi akadályokat (adóteher, pénzügyi ellátások alacsony színvonala stb.), valamint a központi kormányzat támogatási rendszerének problémáit, a hajléktalanság megelőzését vagy az abból való kilépés támogatási lehetőségeinek hiányát. Felhívta a figyelmet a stratégiában megállapított fő problémákra az ellátórendszerrel kapcsolatosan; kiemelte az elemzések módszertani hátterét, részvételi alapelveit, szakmai pilléreit és egyes adatait.

Hangsúlyozta az őszinte szembenézés és a szemléletváltás fontosságát a hajléktalan emberekhez való hozzáállásban. Rámutatott a stratégia által javasolt intézkedések irányaira a főváros, kerületek és a központi kormányzat tekintetében. Végezetül példákat hozott fel arra, hogy a Fővárosi Önkormányzat milyen garanciákkal tudna a helyzeten érdemben javítani és viszonylag gyenge pozícióból a központi kormányzat és az Európai Unió irányába is hatást gyakorolni.

Szatmári Andrea, Utcajogász Egyesület:

Jelezte, hogy részletes észrevételeiket írásban fogják megküldeni. A prezentációra reagálva érdeklődött, hogy a munkásszálló/kereskedelmi szállás jellegű intézményeket - melyhez hasonlít a BMSZKI is üzemeltet, vizsgálják-e, mert ezek szabályozott háttér nélkül működve (sem a hajléktalanellátás szabályai, sem a lakástörvény alá nem tartoznak), konkrét garanciák nélkül fogadnak be embereket. Elmondta, ügyfelük is került így gyors hirtelenséggel utcára. Szervezete véleménye szerint az ilyen szállókat megfelelő garanciális szabályokkal kellene felruházni.

Érdeklődött, hogy a különböző önkormányzati szervezetek (mint a hivatal és a Budapest Esély), ezek programjai és erőforrásai hogyan vannak összehangolva – a hajléktalanügyi stratégiában részt vállalt-e például a Budapest Esély.

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Az első kérdésre reagálva elmondta, hogy a stratégia kapcsán keresik azokat a lehetőségeket, ahol a Fővárosi Önkormányzat konkrét lépéseket tud tenni. Ez legelősebben a főváros által fenntartott intézményekben, idősök otthonaiban merül föl. Kiemelte Kovács Tünde szociálpolitikai főosztályvezető korábbi javaslatát, miszerint a Budapest Esély által gondozott programok váljanak jobban hozzáférhetővé a BMSZKI ügyfelei számára.

Dr. Dombay-Petik Rozália, Budapest Esély szakmai vezető:

Elmondta, hogy a Budapest Esélynek élő együttműködése van a BMSZKI-val, aminek keretében többek között a Közfoglalkoztatási Irodán keresztül szakember látogatja az intézményeket. Emellett jelenleg ukrán menekültek segítésében is napi szinten részt vesznek. Munkatársaik az e hónapban tartandó BMSZKI szakmai fórumra is bekapcsolódnak, továbbá például a Menedék Egyesületnél operatív tevékenységeknél is jelen vannak. Az együttműködések jól és aktívan működnek. A hajléktalanügyi stratégiával kapcsolatban elmondta, hogy annak elkészülésében a Budapest Esély is segített.

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Válaszához hozzáfűzte, hogy jogos felvetésnek tartja a kereskedelmi szálláshelyekkel kapcsolatos aggályokat, ám a stratégia valószínűleg csak érintőlegesen fog tudni foglalkozni vele. Az általánosságban elérhető lakhatási opciók terén felsorolta a következőket:

- Munkásszállók, melyek nonprofit alapon működve biztosítanak – kevesebb stigmával bíró – lakhatást. Lakásbérleményi jelleg itt nem merül föl.
- Szobabérlők lakása, mint köztes megoldás. Ezek korábban a Fővárosi Önkormányzat lakásrendeleti hatálya alá tartoztak, a BMSZKI kezelésébe nemrég kerültek, ami egy ambivalens helyzetet teremtett. Az Utcajogász által felvetett probléma legelősebben a Rákosszeg parki lakótömbnél merült föl – cél, hogy a kereskedelmi szálláshelyen lakók jog- és lakhatási biztonsága ne sérüljön.

Ihász Márta, Aura Egyesület:

Felhívta a figyelmet az autisták speciális célcsoportjára, akiknek problémái várhatóan a következő 10-15 évében fognak felerősödni, mivel nagyobb számú csoport a közelmúltban lett diagnosztizálva. Ezekre a személyekre az elmagányosodás, problémáikkal egyedül maradás veszélye vár a szüleik, családi hátterük elvesztésével. Kiszolgáltatott helyzetükből adódóan nem tudnak gondoskodni magukról; a jelenleg jellemző zsúfolt tömegszállásokon pedig nem képesek funkcionálni. Kérdése arra irányult, hogy a Fővárosi Önkormányzatnál célcsoportként tekintenek-e az autista személyekre a jövőben, amikor problémáik felerősödnek. Felvetette, hogy érdemes volna előre gondolkodni ebben az esetben.

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Válaszában kifejtette, hogy annak ellenére, hogy a problématerképezésnél kerületi családsegítőkkal interjúztak, nem került a látókörükbe egyelőre ez a kérdés. Pozitívan értékelte a felvetést, hogy a jövőben foglalkozzanak vele.

Dombos Tamás, Háttér Társaság:

Felvetette, hogy a véleményezési szakasz előtt érdemes lett volna a szakmai szakaszba bevonni a munkacsoport tagokat, akik hozzájárulhattak volna a tartalomhoz, így akár az autistákat vagy LMBTQ embereket is figyelembe lehetett volna venni. Kritikaként fogalmazta meg azt, hogy az

LMBTQ emberek sajátos problémái, hajléktalansággal érintettségük nincs említve a stratégiában annak ellenére, hogy az esélyegyenlőségi program kiter rájuk – tehát itt nincs összhang a kettő között. Hangsúlyozta, hogy nem állnak rendelkezésre magyarországi kutatási adatok a témában, ami nagy hátrány, hiszen így nem kerülhet napvilágra a probléma sem. Viszont a Háttér Társaság jogsegély és információs szolgáltatásnyújtása során gyakran találkozik olyanokkal, akik a következő okok miatt válnak érintetté a hajléktalanságban:

- családi elutasítás,
- párkapcsolati nehézségek,
- diszkrimináció közvetlen (lakásbérlet) és közvetett módon (munkaerőpiac),
- társadalmi kirekesztéssel összefüggésben mentális betegségek; szerhasználat, HIV fertőzés.

Az ellátórendszer hiányosságaival kapcsolatban kiemelte a transz emberek, illetve az azonos nemű párkapcsolatban élő hajléktalan emberek problémáit, mivel mozgásterük nem egyértelmű. Visszatérő probléma továbbá a társak általi zaklatás és erőszak, és az ellátórendszer ezzel kapcsolatos teljes lefagyása.

Felsorolta szervezete egyes javaslatait, melyeket részletesebben írásban fog megküldeni:

- A kutatásokban legyenek irányított kérdések, amik követhetővé teszik azt, hogy LMBTQ és más hátrányos helyzetű csoportok tagjai hogyan válnak hajléktalanná.
- Tréning a szociális ellátásban dolgozóknak, hogy ők maguk is érzékenyvé váljanak és képesek legyenek a konfliktushelyzetek kezelésére.
- Biztonsági kockázatnak kitett hajléktalanok prioritizálása, olyan környezet biztosítása, ahol nincsenek zaklatásnak kitéve.
- Lakhatási antidiszkriminációs kampányok szervezése.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

A felvetésekre reagálva elmondta, hogy összességében példamutató koncepció született és egyetértett azzal, hogy a munkacsoportok szorosabb bevonása szükséges.

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Jogosnak ítélte meg a felvetéseket és megjegyezte, hogy készülnek kiegészítések a stratégia előzetes változatához, ahol foglalkoznak többek között sérülékenyebb társadalmi alcsoportokkal, például állami gondozottakkal, nőkkel, gyermekekkel, szexuális kisebbségekkel, migránsokkal és menekültekkel. A szexuális kisebbségekre vonatkozó kutatások, adatok, irodalom hiányzik Magyarországról, ezért sokszor csak személyes tereptapasztalatokra tudnak támaszkodni. A stratégia továbbá más cselekvési szintet határoz meg, így a szobák allokációja például nem kerül látótérbe emiatt. Elmondása szerint tervben van, hogy felveszik a kapcsolatot a Háttérrel a felmerülő hiányok orvoslása céljából.

Erdélyi Tea, Kék Pont Alapítvány:

Felvetette, hogy a szerhasználat témája a lakhatási kérdéshez ugyan nem kapcsolódik szorosan, de a hajléktalansághoz igen. Szervezetük örömmel fogadta a főváros által kiírt pályázatot, ami a (dizájnerdrog-) szerhasználók rehabilitálását célozza bentlakásos intézmény kialakítása révén. Felhívta a figyelmet az ambuláns ellátás szükségére ezen intézményekben a be- és kikerülők számára, valamint, hogy lehetőségekhez mérten az önkormányzat kiemelt szereplővé váljon.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Elmondta, hogy a probléma határterület-jellege miatt adatgyűjtésre, rendszeres tudásra volna szükség, hogy cselekvéseket tudjon az önkormányzat vállalni. A budapesti kábítószerügyi fórum első tevékenysége éppen ezért az adatgyűjtés, hogy tisztába kerülhessünk a problémák lényegével, majd ezeket különböző munkacsoportokban lehessen megoldáshoz közelíteni.

Misetics Bálint, önkormányzati főtanácsadó:

Zárásképpen mindenkit biztatott arra, hogy június 13-ig tegye meg észrevételeit a stratégiával kapcsolatban.

Kerpel-Fronius Gábor, főpolgármester-helyettes:

Megköszönte a részvételt és lezárta az ülést.